

keressük. Mert össztársadalmi szempontból sem közömbös, hogy az agrártermelés miként elégíti ki a hazai piaci igényeket, az agrárium az export útján milyen mértékben járul hozzá a nemzeti jövedelem gyarapításához, hogyan alakul az agrártársadalom szerkezete, településrendszere és életnívója. A szerző feltűnő óvatossággal tekint a tulajdonformák jövőendő típusaira, de a magántulajdonon alapuló, egyéni érdekELTSÉGET biztosító kis- és középüzemi gazdaságot tartja meghatározónak, ami nem zárja ki az új típusú szövetkezesek különböző formáinak életképességét sem. Közös felelősségünk, hogy a paraszti gazdaságok tízezrei miként indulnak eddig jórészt ismeretlen, nem járt újukra, hogyan alakul a mezőgazdaságból élők, a falun lakók életmódja.

Nincs itt terünk a szerző ebbéli fejtegetéseinek bemutatására, ám az új évezredben bizonyosan változik a termelési és üzemszerkezet, s ezek függvényében újabb létesítmények, utak, közművek épülnek. Az is várható, hogy az Európai Unió feltételei közepette tovább csökken a falvak lélekszáma és a mezőgazdaságból élők aránya. Bár a nagyvárosokból bizonyára folytatódik a kiáramlás a környező településekre. Az intenzívebb, több munkaerőt igénylő mezőgazdasági kultúrák megho-

nosodása illetve kiszélesítése pedig segítheti, hogy a foglalkoztatottak az ágazatban maradjanak. Az ország egy részén ez kedvezően befolyásolhatja a falvak lakosság-megtartó képességét. Elsősorban a keleti országrészen, különösen a határ menti településeken viszont már napjainkban is találhatunk tragikus sorsú falvakat, tanyákat. Például az egykori Bihar megyei Geszt mintegy 900 lakosából mindössze 60-nak van állandó munkaviszonya és keresete, 200-an nyugdíjat kapnak, míg a családok döntő többsége segélyekből, családi pótlékokból, alkalmi munkákból él.

A kötet végén tanulságos írásokat olvashatunk a mezőgazdasági és élelmezési világszervezetről, a FAO-ról, továbbá a francia, a német, sőt a kínai agrárvilágról is.

Összegezve: a könyv nagyívű képét adja újkori agrártörténelmünk lényegi sajátosságainak, különösen érdekesek számunkra a magyar mezőgazdaság, a falvaink, a szőrványtelepüléseink jelenéről és várható alakulásáról olvasható fejezetek. Mindezek a komplex tudományos megközelítésre a tanulmányokon, új tudományos eredményeken túl a szintetizálásra is ösztönöznek bennünket. (*Szaktudás Kiadó Ház, Budapest, 2002. 390 p.*)

Pölöskei Ferenc

Beérkezett könyvek

Bóka Éva: Az európai egység gondolat fejlődéstörténete. Napvilág Kiadó, Budapest, 2001. 304 o. Ára 1900 Ft.

A források és dokumentumok alapján mutatja be az európai egység gondolat fejlődését a 14. század elejétől korunkig. Vizsgálja, miért nem jött létre egy európai föderáció a történelem során, az európai gondolkodók hogyan próbálták meg ellensúlyozni később az eluralkodó nemzetállami gondolkodás negatívumait a konföderáció és föderáció

eszméinek terjesztésével. A történész két síkon tekinti át a kérdést: az egyik az ideák, álmok és eszmék világa, a másik a közösségi együttélést szabályozó egyezmények és alkotmányok fejlődésének útja. A több mint fél évezredet átfogó munka központi kérdése: milyen szerepet töltött be az egység gondolat az európai történelemben; mi a *demokratikus Európa* gondolat jelentése; ki is nevezhető *európainak*. Az utolsó fejezet három vitathatatlanul európainak tekintett magyar gondolkodó, Eötvös József, Jászi Oszkár és Bibó István nézeteit mutatja be.

Pierre Bourdieu: A gyakorlati észjárás. A társadalmi cselekvés elméletéről. Napvilág Kiadó, 2002. 206 o. Ára 1700 Ft.

A kötet a kortársi szociológia klasszikusának előadásszövegeit közli. A különböző európai, Egyesült Államok-beli és japán egyetemeken elhangzott előadások tematikailag igen sokféle tárggyal foglalkoznak: az állami bürokráciával, a család intézményével, az irodalmi alkotások társadalmi jelentésével, az iskolarendszerrel. A különféle témák között Bourdieu nagyszabású – magyarra többnyire még lefordítatlan monográfiáiban közreadott – társadalomelméleti rendszere teremt egységet. Ez a társadalomelméleti rendszer, mint az előszóban maga a szerző értelmezi, tudományfilozófiailag relacionális, cselekvésfilozófiáját tekintve pedig diszpozicionális. A társadalmi jelenségek magyarázata során tehát egyfelől nem egyének vagy csoportok szubsztanciális létezőiből, hanem a közöttük levő viszonyokból indul ki, másfelől figyelemmel van a cselekvő emberek viszonyában rejlő lehetőségekre. A társadalom e fölfogás szerint társadalmi pozíciók összessége, amelynek bizonyos – egymáshoz képes meghatározott – tevékenységek és javak együtteseinek feleltethetők meg. A szubtilis fogalmi apparátus segítségével elvégzett elemzések a hagyományos társadalmi jelenségek gondolatébresztően eredeti értelmezését nyújtják.

Csáki György: A nemzetközi gazdaságtan alapjai. Napvilág Kiadó, Budapest, 2002. 492 o. Ára: 3100 Ft

A kétkötetes tankönyv többéves oktatómunka hozadéka. A szerző a nemzetközi gazdaságtant oktató főiskolák, illetve az alapfokú közgazdasági egyetemi képzés céljára szánta, de haszonnal forgathatják mindazok, akik szeretnék megérteni napjaink világgazdasági eseményeinek, a pénzügyvilágnak hátterét. A mű témakörei:

a világgazdaság fejlődéstörténete; a nemzetközi gazdaságtan főbb elméleti irányzatai; a nemzetközi kereskedelem és kereskedelempolitika; globalizáció és regionalizálás; az erőforrások nemzetközi áramlása, különös tekintettel a külföldi működőtekeberuházásokra; a nemzetközi pénzügyi rendszer működése. Az olvasó képet kap napjaink nemzetközi pénzügyi rendszerének központi intézményeiről is.

Erich Fromm: Menekülés a szabadság elől. Fordította Bíró Dávid. Napvilág Kiadó, Budapest, 2002. 105 o. Ára 1700 Ft.

Paradoxon: az ember szabadnak született, ám mégis menekül a szabadság elől. Hogyan, miért, miként? Pszichológiai probléma-e a szabadság vagy társadalmi, történelmi meghatározottságok függvénye? Fromm, a világhírű német társadalomtudós a hitleri fasiszta diktatúra elől 1933-ban Amerikába menekülve jelentette meg először 1941-ben, azóta számos nyelvre lefordított művét, amelynek központi kérdése az ember szabadsághoz való viszonya. Társadalomtudósok, pszichológusok, világhírű írók (pl. Balzac, Dosztojevskij, Kafka) vallomásaira is támaszkodva hatol le a természet egyre több titkát feltáró ember lelki nyomorúságáig, aki szabadságra vágyik, ám elbotlik a történelmi-társadalmi meghatározottságok útvesztőiben.

Imre László: Műfaj történet és/vagy komparatistika (Irodalmi tanulmányok). Tiszatáj könyvek, Szeged, 2002. 175 o. Ára 980 Ft.

A Debreceni Egyetem tanszékvezető professzora néhány fontos, 1971 és 1997 között keletkezett tanulmányát gyűjtötte egy kötetbe a címben is jelzett műfaj történeti tárgykörből. Arany János, Fáy András, Arany László, Mikszáth Kálmán, Madách Imre egy-egy műve kerül elemzése fókuszába. A művek esztétikai értékelése mellett azok társadalmi hátterét s a választott műfaj egyedi

megvalósításának nemzeti és nemzetközi irodalomtörténeti összehasonlító megjelenítését is vizsgálja. A kötet bevezető tanulmánya (*A műfaj történet esélyei az ezredfordulón*) iskolában és iskolán kívül – mindenekelőtt a tanárokhoz szól. Hogyan is oktassák, a világirodalmi nézőpontokat sohasem nélkülözve, azt az ifjúságot, amely a 21. században is képes klasszikus irodalmi örökségünket a posztmodernnel együtt élvezni, hiszen a folytonosság, az összekötő szálak századokon át feltalálhatók. A kötet gondosan feltünteti az egyes tanulmányok első megjelenési adatait, s gazdag jegyzetanyaggal is szolgál.

Lengyelek és magyarok Európában. Nyelv, irodalom, kultúra – párhuzamok és kapcsolatok. Tanulmányok D. Molnár István professzor tiszteletére. Kossuth Egyetemi Kiadó – Debreceni Egyetem, 2001. 310 o.

Molnár István professzornak, aki 1974-től a lengyel nyelv és irodalom szakon Debrecenben oktatja a diszciplínát, születésnapjára tisztelegésül szánták e munkát. A kötet *Nagy László Kálmán* üdvözlő írásával indul, s ezt követi a professzor 1965 és 2001 között kelt tanulmányainak válogatott bibliográfiája. Méltón a tanárhoz, a tanítványok is a humán tudományok széles spektrumából (lengyel-magyar, szláv-orosz, szlovén-hor-

vát nyelvészet, irodalomtörténet, művelődéstörténet) merítik tanulmányaik témáit. 28 szerző írásai közül 12 lengyel, 1 német, a többi magyar nyelvű. Kár, hogy a lengyelül írt tanulmányok rövid magyar nyelvű rezüméjét nem adja a kötet.

Varga Zsuzsanna: Politika, paraszti érdekérvényesítés és szövetkezetek Magyarországon 1956–1967 (Politikatörténeti füzetek XVIII.) Napvilág Kiadó, Budapest, 2001. 162 o. Ára 920 Ft.

A szűkebb időhatárok között e témával már 1997-ben kandidátusi fokozatot kiérdemelt szerző jelen kötetében újabb források feltárásával, kibővítve bocsátja az olvasók elé e kérdéskörrel kapcsolatos nézeteit. Célja az a korábbi állítást, mintha a szövetkezeti mozgalom bomlását az 1956-os forradalom indította volna meg. A bomlás már korábban elkezdődött, s *Nagy Imre* 53-as miniszterelnöksége nyomán – engedélyeztetten is – tovább csökkent a korábban erőszakosan alakított tsz-ek száma. Szerző feltárja a központi irányítás; a tagok érdekeltsége; az eszközellátás; a tsz-tagok korlátozott és fokozott önállósodása terén hátrányukra, illetve javukra bekövetkezett (sokszor csak tervekben megfogalmazott) változásokat. A kötet végül részletes bibliográfiát közöl választott témaköre korábban megjelent irodalmából.

CONTENTS

Food production – food security – market competitiveness

Guest Editors: KOVÁCS FERENC and SZENTGYÖRGYI ZSUZSA

Preface	1138
Kovács Ferenc: Production of Food of Animal Origin – Food Safety – Quality of Life	1141
Repa Imre: The Importance of Cross-sectional Imaging (CT, MR) in Animal Science ...	1147
Nagy Attila: The Role of Food Safety in the Public Health Programme	1161
Nagy Frigyes: New Dimension of Security	1167
Udovecz Gábor: Chances of Competitiveness of the Hungarian Agriculture in the EU	1173
Dorgai László: Harmonization of Agricultural Production and the Conservation according to EU-Requirement	1181
<i>Studies – The Hungarian Homesteads and Villages</i>	
Romány Pál: Boondock and Rural Research	1187
Becsei József: Factors on the Future Changes of the Tanya-System	1196
Balázs Ervin: The Hungarian Ostrich, or the Public Perception of Transgenic Organisms	1214
Oláh János: Natural River Management. Floodplain Resources and Utilizations	1219
Bárdossy György: Uncertainties and Risk of Geological Investigations, New Ways of their Solution	1227
<i>Industry-history</i>	
Kandó and Ganz in Italy	1235
<i>Interview</i>	
„I have to Consider them Conversation Partners, not just Informants” Interview with Lajos Boglár Cultural Anthropologist	1236
<i>Science – Philosophy</i>	
Perecz László: Variations on the Hungarian Philosophy: The Symbol of “National Philosophy” in the Hungarian History of Philosophy	1242
<i>Obituary</i>	
Scitovský Tibor (<i>Szabó Katalin</i>)	1252
<i>Book Review</i>	1256

Ajánlás a szerzőknek

1. A Magyar Tudomány elsősorban a tudományterületek közötti kommunikációt szeretné elősegíteni ezért elsősorban olyan kéziratokat fogad el közlésre, amelyek a tudomány egészét érintő, vagy az egyes tudományterületek sajátos problémáit érthetően bemutató témákkal foglalkoznak. Közlünk téma-összefoglaló, magas szintű ismeretterjesztő, illetve egy-egy tudományterület újabb eredményeit bemutató tanulmányokat; a társadalmi élet tudományokkal kapcsolatos eseményeiről szóló beszámolókat, tudománypolitikai elemzéseket és szakmai szempontú könyvismertetőket.

2. A kézirat terjedelme szöveges tanulmányok esetében általában nem haladhatja meg a 30 000 leütést (a szóközökkel együtt, ez kb. 8 oldalnak felel meg a MT füzetekben), ha a tanulmány ábrákat, táblázatokat, képeket is tartalmaz, a terjedelem 20-30 százalékkal nagyobb lehet. Beszámoló, recenziók esetében a terjedelem ne haladja meg a 7-8 000 leütést. *A teljes kéziratot .rtf formátumban, mágneslemezen és 2 kinyomtatott példányban kell a szerkesztőségbe bekiűdeni.*

3. A közlemények címének angol nyelvű fordítását külön oldalon kell csatolni a közleményhez. Itt kérjük a magyar nyelvű kulcsszavakat (maximum 10) is. A tanulmány címe után a szerző(k) nevét és tudományos fokozatát, a munkahely(ek) pontos megnevezését és – ha közölni kívánja – e-mail-címét kell írni. A külön lapon kérjük azt a *levelezési és e-mail címet*, telefonszámot is, ahol a szerkesztők a szerzőt általában elérhetik.

4. Szöveg közbeni kiemelésként *dőlt*, (esetleg **félkövér** – bold) betű alkalmazható; ritkítás, VERZÁL betű és aláhúzás nem. A jegyzeteket lábjegyzetként kell megadni.

5. A rajzok érkezhetnek papíron, lemezen vagy email útján. Kérjük azonban a szerzőket: tartsák szem előtt, hogy a folyóirat fekete-fehér; a vonalas, oszlopos, stb. grafikonoknál tehát ne használjanak színeket. Általában: a grafikonok, ábrák lehetőség szerint minél egyszerűbbek legyenek, és vegyék figyelembe a megjelenő olda-

lak méreteit. A lemezen vagy emailben érkező ábrákat és illusztrációkat lehetőleg .tif vagy .bmp formátumban kérjük; értelemszerűen fekete-fehérben, minimálisan 150 dpi felbontással, és a továbbítás megkönnyítése érdekében a kép nagysága ne haladja meg a végleges (vagy annak szánt) méreteket. A közlemény szövegében tüntessék fel az ábrák kívánatos helyét.

6. Az irodalmi hivatkozásokat mindig a közlemény végén, abc sorrendben adjuk meg, a lábjegyzetekben legfeljebb utalások lehetnek az irodalomjegyzékre. Irodalmi hivatkozások a szövegben: (szerző, megjelenés éve). Ha azonos szerző(k)től ugyanabban az évben több tanulmányra hivatkozik valaki, akkor a közleményeket az évszám után írt a, b, c jelekkel kérjük megkülönböztetni mind a szövegben, mind az irodalomjegyzékben. Kérjük, *fordítsanak különös figyelmet a bibliográfiai adatoknak a szövegben, illetőleg az irodalomjegyzékben való egyeztetésére!* Miután a Magyar Tudomány nem szakfolyóirat, a közlemények csak a legfontosabb hivatkozásokat (max. 10-15) tartalmazzák.

7. Az irodalomjegyzéket abc sorrendben kérjük. A tételek formája a következő legyen:

- Folyóiratcikkek esetében:

Alexander, E. O. and Borgia, G. (1976). Group Selection, Altruism and the Levels of Organization of Life. *Ann. Rev. Ecol. Syst.* **9**, 499-474

- Könyvek esetében:

Benedict, R. (1935). *Patterns of Culture*. Houghton Mifflin, Boston

- Tanulmánygyűjtemények esetén:

von Bertalanffy, L. (1952). Theoretical Models in Biology and Psychology. In: Krech, D., Klein, G. S. (eds) *Theoretical Models and Personality Theory*: 155–170. Duke University Press, Durham

8. Havi folyóirat lévén a Magyar Tudomány kefelevonatokot nem tud küldeni, de még az elfogadás előtt minden szerzőnek elküldi egyeztetésre közleménye szerkesztett példányát. A tördelési munka során szükséges apró változtatásokat a szerző egy megadott napon a szerkesztőségben ellenőrizheti.
